

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2009

Μάθημα: Ιστορία

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Σάββατο, 30 Μαΐου 2009

7:30 – 10:30

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **πέντε (5)** σελίδες και **τρία (3)** μέρη.
2. Να απαντηθούν **ΟΛΕΣ** οι ερωτήσεις και των τριών (3) μερών.

ΜΕΡΟΣ Α΄ (20 μονάδες)

- A1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- α. Το 1925 η Κύπρος ανακηρύχθηκε επίσημα βρετανική αποικία.
 - β. Ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄, υπέβαλε τα δεκατρία σημεία για τροποποίηση του συντάγματος στον Τουρκοκύπριο αντιπρόεδρο Ραούφ Ντενκτάς.
 - γ. Η έκθεση Γκάλο Πλάζα έγινε αποδεκτή και από τις δύο πλευρές στην Κύπρο.
 - δ. Οι Δεκεμβριστές ήταν Ρώσοι αξιωματικοί που εξεγέρθηκαν κατά του τσάρου Νικόλαου Α΄.
 - ε. Ο Κριμαϊκός Πόλεμος έληξε με την ήττα και ταπείνωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
 - στ. Ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης εισηγήθηκε «την αρχή της δεδηλωμένης».
 - ζ. Πρωτεργάτης της γερμανικής ενοποίησης ήταν ο καγκελάριος Βίσμαρκ.
 - η. Στην πολεμική τεχνολογία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά δηλητηριώδη αέρια και άρματα μάχης.
 - θ. Ηγέτης της Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία ήταν ο Αλέξανδρος Κερένσκι.
 - ι. Εισηγητής της πολιτικής “New Deal” ήταν ο Χάρυ Τρούμαν.

(10 x 1 = 10 μονάδες)

- A2. Κάθε μια από τις ιδιότητες της στήλης Β΄ αντιστοιχεί με μια προσωπικότητα της στήλης Α΄. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς της στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Δύο προσωπικότητες της στήλης Α΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Μαχάτμα Γκάντι	α. Συνιδρυτής της Φιλικής Εταιρείας
2. Γουστάβος Στρέζεμαν	β. Ιδρυτής της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας
3. Σερ Ρόναλντ Στορς	γ. Κυβερνήτης της Κύπρου κατά την εξέγερση του Οκτωβρίου 1931.
4. Σερ Γκάρνερτ Γούλσλεϊ	δ. Ηγέτης του ινδικού αγώνα της ανεξαρτησίας και υποστηρικτής της μη βίας.
5. Αθανάσιος Τσακάλωφ	ε. Γάλλος πολιτικός που συνέδεσε το όνομά του με την ιδέα της ενοποίησης της Ευρώπης.
6. Μάο Τσε-Τουνγκ	
7. Αριστείδης Μπριάν	

(5 x 2 = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄ (45 μονάδες)

- B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

- α. «**Ιερή Συμμαχία**» (χρονικό πλαίσιο, οι δυνάμεις που την συγκροτούσαν, σκοπός).
- β. «**Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάννης (1923)**» (συμβαλλόμενα μέρη, περιεχόμενο συνθήκης, συνέπειες για τον ελληνισμό).
- γ. «**Συγκρούσεις Τηλλυρίας**» (χρονικό πλαίσιο, γεγονότα, παρέμβαση του διεθνούς παράγοντα).

(3 x 5 = 15 μονάδες)

- B2. Σε ένα κείμενο 150 – 200 λέξεων να αναφερθείτε στην έκβαση της Ελληνικής Επανάστασης και να εξηγήσετε πώς η περιορισμένη εδαφική επικράτεια του πρώτου ελληνικού κράτους συνέβαλε στην ανάπτυξη της Μεγάλης Ιδέας. Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά και οι παρακάτω όροι / έννοιες:

Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας, εγγυήτριες δυνάμεις, σύνορα, αλυτρωτισμός.

(15 μονάδες)

- B3. Να γράψετε ένα κείμενο 150 – 200 λέξεων, στο οποίο να παρουσιάζετε τους λόγους ίδρυσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Να αναφέρετε τα βασικά όργανα του ΟΗΕ και να εξηγήσετε πώς η διαδικασία λήψης αποφάσεων στο Συμβούλιο Ασφαλείας επηρεάζει την αποτελεσματικότητα του Οργανισμού.

(15 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Γ' (35 μονάδες)

- ΠΡΟΣΟΧΗ:** 1. Ορθή είναι κάθε απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και με άλλα ιστορικά γεγονότα / στοιχεία.
2. Η αντιγραφή αυτούσιων χωρίων από τις πηγές, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία τους, αξιολογείται με μηδέν μονάδες.

- Γ1. Ορισμένα από τα αιτήματα του Στρατιωτικού Συνδέσμου

«Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος ποθεί όπως η θρησκεία μας υψωθεί στον πρέποντα ιερό προορισμό της, όπως η Διοίκηση της χώρας καταστεί χρηστή και έντιμη, όπως η Δικαιοσύνη απονέμεται γρήγορα με αμεροληψία και ισότητα προς όλους γενικώς τους πολίτες αδιακρίτως τάξης, όπως η Εκπαίδευση του Λαού καταστεί ωφέλιμη προς τον πρακτικό βίο και τις στρατιωτικές ανάγκες της χώρας [...] και τέλος όπως ανορθωθεί η οικονομία [...], ώστε από τη μια ο σχεδόν φτωχός ελληνικός λαός ανακουφισθεί από τη βαριά φορολογία, την οποία ήδη καταβάλλει και η οποία ασπλάχνως κατασπαταλείται για τη διατήρηση πολυτελών και περιττών υπηρεσιών και υπαλλήλων, για χάρη της απαίσιων συναλλαγής και από την άλλη να καθοριστούν τα όρια, εντός των οποίων δύνανται να αυξηθούν οι δαπάνες για τη στρατιωτική προετοιμασία της χώρας και τη συντήρηση του στρατού και του στόλου σε ειρηνική περίοδο».

N. Ζορμπάς, Απομνημονεύματα, Αθήνα 1925, σελ. 17 (διασκευή).

- α. Να αναφέρετε πέντε (5) από τα αιτήματα του Στρατιωτικού Συνδέσμου, όπως διατυπώνονται στο πιο πάνω παράθεμα.

(5 μονάδες)

- β. Ένα αποτέλεσμα του Κινήματος στο Γουδή ήταν η πρόσκληση του Ελευθέριου Βενιζέλου στην Αθήνα από την ηγεσία του Στρατιωτικού Συνδέσμου. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τις συνταγματικές και διοικητικές μεταρρυθμίσεις τις οποίες προώθησε ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ως πρωθυπουργός, κατά το 1911-1912.

(10 μονάδες)

Γ2. Συμφωνία του Μονάχου

- I. «*Η διευθέτηση του προβλήματος της Τσεχοσλοβακίας, η οποία έχει τώρα επιτευχθεί, είναι – κατά τη γνώμη μου – μόνο το πρελούδιο (προοίμιο) για μια μεγαλύτερη διευθέτηση, με την οποία η Ευρώπη ολόκληρη μπορεί να βρει την ειρήνη. Αυτό το πρωί είχα άλλη μια συνομιλία με το Γερμανό Καγκελάριο Χερ Χίτλερ και εδώ είναι το έγγραφο το οποίο φέρει το όνομά του καθώς και το δικό μου [ο Τσάμπερλαιν, λέγοντας αυτό, ανέμιζε το έγγραφο στο πλήθος, το οποίο τον επευφημούσε]...»*

Δήλωση του πρωθυπουργού Νέβιλ Τσάμπερλαιν κατά την επιστροφή του από το Μόναχο στο αεροδρόμιο Heston, στο Λονδίνο στις 30 Σεπτεμβρίου 1938.

Πηγή: http://en.wikipedia.org/wiki/Neville_Chamberlain (απόδοση στην ελληνική).

- II. «*Ο διαμελισμός της Τσεχοσλοβακίας ισοδυναμεί με μια ολοκληρωτική υποταγή των δυτικών δημοκρατιών μπροστά στην απειλή των Ναζί ότι θα κηρύξουν πόλεμο. Μια τέτοια παραχώρηση δεν θα φέρει ούτε την ειρήνη ούτε την ασφάλεια στην Αγγλία και στη Γαλλία. Αντίθετα, τοποθετεί αυτά τα δύο κράτη σε μια κατάσταση πολύ πιο επικίνδυνη ... Το να πιστεύουμε ότι κερδίσαμε την ασφάλειά μας με το να παραδίδουμε ένα μικρό κράτος στα δόντια των λύκων είναι μια θανάσιμη ψευδαίσθηση».*

Δήλωση του Ουίνστον Τσόρτσιλ στον Τύπο μετά την υπογραφή της Συμφωνίας του Μονάχου (Σεπτέμβριος 1938).

Πηγή: Β. Σκουλάτος, Ν. Δημακόπουλος, Σ. Κόνδης, *Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, τεύχος Γ', Γ' Ενιαίου Λυκείου*, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1999 (έκδοση ΙΑ'), σελ. 295.

- α. Να παρουσιάσετε τις διαφορετικές εκτιμήσεις των δύο Βρετανών πολιτικών σχετικά με το αποτέλεσμα της Συμφωνίας του Μονάχου που προκύπτουν από τα πιο πάνω παραθέματα.

(4 μονάδες)

- β. Ποιος από τους δύο Βρετανούς πολιτικούς δικαιώθηκε από τα γεγονότα του 1939; Τεκμηριώστε την απάντησή σας.

(6 μονάδες)

Γ3. Απόσπασμα από ομιλία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ προς το Εθναρχικό Συμβούλιο στις 17.5.1951.

«Ο αγώνας μας πρέπει να οργανωθεί, να συντονιστεί, να συνεχιστεί αδιάκοπος και αδιάλλακτος. Ούτε για μια στιγμή δεν πρέπει να μας απογοητεύσουν οποιεσδήποτε αντίξοες περιστάσεις. Η ξένη Κυβέρνηση με πολλούς τρόπους επιδιώκει την απογοήτευση του Κυπριακού λαού... Δεν παραγνωρίζουμε τις δυσκολίες και τα εμπόδια, τα οποία παρεμβάλλονται στο δρόμο προς την εθνική αποκατάστασή μας. Δύσκολος ο αγώνας και απαιτεί οργάνωση, επιμονή, πίστη. Σε κανένα από αυτά δεν θα υστερήσουμε και τίποτα δεν θα παραλείψουμε και θα κάνουμε τα πάντα για την επίτευξη της νίκης».

Άπαντα Αρχιεπισκόπου Κύπρου Μακαρίου Γ΄, τόμος Α΄, Λευκωσία 1991, σελ. 75 (διασκευή).

Με βάση το παραπάνω παράθεμα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Ποιες είναι οι δυσκολίες και τα εμπόδια που υπαινίσσεται ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ ότι παρεμβάλλει η βρετανική κυβέρνηση στον κυπριακό αγώνα;

(5 μονάδες)

β. Σε ποια διπλωματική ενέργεια προέβη η κυπριακή πολιτική ηγεσία στο διεθνή χώρο το 1954, προκειμένου να προωθήσει το κυπριακό ζήτημα;

(5 μονάδες)

– ΤΕΛΟΣ –